

بررسی برونداد علمی مجلات علوم انسانی در خصوص اقتصاد مقاومتی

پذیرش مقاله: ۹۴/۷/۲۰

دریافت مقاله: ۹۴/۵/۲۸

چکیده

سابقه و هدف: مجلات علمی نمادی از حیات علمی هر حوزه علمی از جمله علوم انسانی هستند. در وضعیت کنونی کشور، توجه به مسائل اقتصادی مخصوصاً "اقتصاد مقاومتی" در میان مجلات علوم انسانی به طور مستقیم یا غیر مستقیم بیانگر توجه جامعه علمی به موضوعات مذکور می‌باشد. لذا پژوهش حاضر با هدف ارزیابی وضعیت انتشار مقالات با موضوع اقتصاد مقاومتی در مجلات علوم انسانی کشور انجام پذیرفت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی، برای یک دوره دو ساله (۱۳۹۱-۱۳۹۲) به شیوه علم سنجی، روی کلیه مجلات فارسی زبان علوم انسانی با هدف ارزیابی مقالات با کلید واژه اقتصاد، اقتصاد اسلامی و اقتصاد مقاومتی انجام شد. استخراج داده‌ها از فرم جمع‌آوری ویژه‌ای متناسب با اهداف پژوهش و پردازش داده‌ها با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی و آزمون آماری مجذور کای (χ^2) صورت پذیرفت.

یافته‌ها: بررسی ۲۱۳۵۳ مقاله منتشره از سوی ۴۸۶ نشریه وابسته به دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها و پژوهشکده‌های علوم انسانی کشور نشان داد که، ۷۰۳ اثر (۳/۲۹٪ از کل مقالات) در ارتباط با اقتصاد، ۲۹ اثر (۰/۱٪) در مورد اقتصاد اسلامی و ۱۰ اثر (۰/۰۴٪) در مورد اقتصاد مقاومتی طی سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ منتشر گردید. بیشترین مقالات منتشره در زمینه اقتصاد و اقتصاد اسلامی توسط مجلات علوم اقتصاد و بیشترین نسبت مقالات اقتصاد مقاومتی توسط مجلات علوم سیاسی منتشر شده بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به اهمیت تبیین علمی موضوع اقتصاد مقاومتی در شرایط کنونی کشور، نقش آفرینی بیش از پیش متخصصین علوم انسانی خصوصاً "علوم اقتصاد" ضروری است. بنابراین توجه جدی و اتخاذ تدابیری جهت تشویق اساتید و دانشجویان به مطالعه و پژوهش پیرامون اهداف و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی توصیه می‌شود.

واژگان کلیدی: اقتصاد مقاومتی، علم سنجی، مقالات، مجلات علوم اجتماعی

آرام تیرگر (PhD)*

زهرآ آقاری (BSc)^۲

۱. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، پژوهشکده سلامت، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران.
۲. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران.

* نویسنده مسئول:

دکتر آرام تیرگر

بابل، خیابان گنج افروز، دانشگاه علوم پزشکی بابل، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، پژوهشکده سلامت.

Email:

aramtirgar@yahoo.com

مقدمه

چه بیشتر آنها بکار گرفته شود. در چنین شرایطی است که اقتصادی متناسب با وضعیت کنونی کشور تحت عنوان "اقتصاد مقاومتی" مطرح و رمز خروج از فشارهای خارجی معرفی گردید (۴).

مقام معظم رهبری در طول بیانات مختلف از سال ۱۳۸۹ به بعد سعی نمودند شاخص‌های اقتصاد مقاومتی را تشریح نمایند و اندیشمندان و پژوهشگران را به تبیین مؤلفه‌های آن فرا خوانند. در ادبیات ایشان، مهم‌ترین عناصر پروژه اقتصاد مقاومتی عبارت‌اند از: مقاوم بودن شیرازه‌های اقتصاد ملی در برابر فشارها و بحران‌های بین‌المللی، استفاده از همه ظرفیت‌های دولتی و غیردولتی، حمایت از تولید ملی، مدیریت صحیح منابع ارزی، مدیریت منابع انرژی، مدیریت الگوی مصرف، استفاده حداکثری از زمان و منابع برای اجرای طرح‌های مختلف در کشور و در نهایت، ایشان به موضوع مهمی در اقتصاد مقاومتی اشاره دارند که در اصل، این نوع از اقتصاد، دانش‌بنیان است (۵). به بیان دیگر اقتصاد مقاومتی به معنای اقتصادی فعال و پویاست نه یک اقتصاد منفعل و وابسته،

تحقیق و پژوهش همواره به عنوان ابزاری نیرومند در ایجاد تغییر و توسعه مورد توجه بوده، به طوری که یکی از مهم‌ترین رسالت‌های دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها، تولید علم از طریق پژوهش است (۱). مجلات نیز به عنوان بستر ارائه‌ی اطلاعات و دانش تخصصی در حوزه‌های گوناگون علمی، از نقش مؤثری در معرفی آخرین یافته‌های پژوهش‌ها و پیشرفت‌های صورت گرفته و ارائه‌ی راهکارهای احتمالی و روشن کردن زوایای تخصصی برخوردار هستند (۲). در واقع مجلات دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها اصلی‌ترین ابزار ارائه نتایج پژوهش‌ها و مطالعات علمی به شمار آمده و مقالات منتشره در مجلات، نمایانگر دستاوردهای جامعه علمی در ابعادی گسترده از نظر منطقه‌ای، ملی و جهانی محسوب می‌گردند (۳).

با توجه به شرایط کنونی کشور مبنی بر فشارهای اقتصادی کشورهای سلطه‌گر، همه بخش‌های جامعه مانند: ساختارهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و خصوصاً "اقتصادی" می‌بایست متناسب با شرایط موجود اصلاح و اقدامات لازم جهت توانمندی هر

بر اساس یافته‌های پژوهش منتشر نشده ای توسط تیرگر و اقلاری (۱۳۹۳)، بررسی ۱۳۱۰۱ مقاله در ۱۲۵ نشریه وابسته به ۴۷ دانشگاه علوم پزشکی نشان داد که ۲۷ اثر (۰/۲ از کل مقالات) در ارتباط با اقتصاد منتشر گردید که البته هیچ یک در مورد اقتصاد اسلامی و اقتصاد مقاومتی نبود.

علم سنجی به‌عنوان یکی از روش‌های بسیار متداول جهت ارزیابی فعالیت‌های علمی و مدیریت پژوهش‌ها به‌شمار می‌آید و از آن به منظور بررسی کمی تولیدات علمی، سیاست‌گذاری علمی و طرح نقشه علمی حوزه‌های مختلف دانش استفاده می‌شود (۱۶). با توجه به عدم دسترسی به اطلاعات پژوهشی و مستند در رابطه با تولیدات محققان کشور پیرامون موضوع اقتصاد مقاومتی و از سویی نقش حیاتی دانشگاهیان در همه حوزه‌ها به‌ویژه علوم انسانی برای ورود به این مقوله، پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان انتشار مقالات علمی با موضوع اقتصاد به‌ویژه اقتصاد مقاومتی در مجلات علمی پژوهشی فارسی زبان علوم انسانی، همچنین وضعیت توزیع مقالات با توجه به حوزه علمی آن‌ها به اجرا گذارده شد.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر مطالعه ای مقطعی و کاربردی است که جامعه هدف آن شامل تمامی مجلات علمی پژوهشی و علمی ترویجی در دسترس رشته‌های علوم انسانی منطبق با فهرست ارائه شده از سوی معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سال ۱۳۹۲ بود. این مطالعه طی دوره‌ای دو ساله (۱۳۹۱-۱۳۹۲) در میان کلیه مجلات فارسی زبان دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها و پژوهشکده‌های علوم انسانی کشور به اجرا در آمد. مقالات با مراجعه به سایت مراکز مذکور و سپس سایت مجلات اکتبای شده و در ادامه با استفاده از شیوه متداول در حوزه علم سنجی (یکی از رایج‌ترین روش‌های ارزیابی فعالیت‌های علمی و کمی سازی توسعه آن) (۱۷) عنوان مقاله‌ها و در صورت لزوم چکیده و کلمات کلیدی آنها از حیث پرداختن به موضوع پژوهش (اقتصاد، اقتصاد اسلامی و اقتصاد مقاومتی) مورد ارزیابی قرار می گرفت.

گردآوری داده‌ها در این بررسی از طریق تمام شماری مقالات و با استفاده از فرمی محقق ساخته متناسب با اهداف پژوهش انجام پذیرفت. متغیرهای مورد بررسی شامل تعداد دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها، تعداد مجلات فارسی زبان در هر مرکز، تعداد مقالات منتشر شده طی سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، و همچنین تعیین تعداد مقالات منتشر شده در هر یک از حوزه‌های اقتصاد، اقتصاد اسلامی و اقتصاد مقاومتی بود. لازم به ذکر است که بکارگیری عبارت‌های اقتصاد، اقتصاد اسلامی و اقتصاد مقاومتی در عنوان، متن چکیده و یا واژه های کلیدی، ملاک جداسازی مقالات از همتایان خود بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی همچنین جداول و نمودارها استفاده شد.

بطوری که کشور ضمن مقاومت در برابر موانع و ناملایمات، روند پیشرفت پایدار خود را حفظ کند (۶). بنا به تعریف برخی از اقتصاددانان از اقتصاد مقاومتی، این نوع اقتصاد معمولاً در رویارویی و تقابل با اقتصاد وابسته و مصرف کننده یک کشور قرار می‌گیرد که منفعل نیست و در مقابل اهداف اقتصادی سلطه، ایستادگی نموده و سعی در تغییر ساختارهای اقتصادی موجود و بومی سازی آن بر اساس جهان بینی و اهداف دارد. برای تداوم این نوع اقتصاد، می‌بایست هرچه بیشتر به سمت محدود کردن استفاده از منابع نفتی و رهایی از اتکای اقتصاد کشور به این منابع حرکت کرد. از این رو ضروری است مفهوم اقتصاد مقاومتی و ضرورت مطالعه و نیز راهکارهای تحقق آن در اقتصاد ایران مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد (۷). در این مسیر هر یک از بخش‌های مختلف کشور وظایفی بر عهده دارند که در این بین نقش دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها به عنوان پرچم‌داران اصلی تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی انکارناپذیر است (۸). از سویی تجربه نشان داده است که بهترین مکان برای پرداختن و تئوریزه کردن ایده‌ها دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها هستند زیرا سازمان‌ها و نهادهای اجرایی توان، حوصله و فرصت پرورش و کاربردی کردن ایده‌ها را ندارند (۹). در این راستا ضرورت دارد دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها با اجرایی نمودن طرح تشکیل کمیسیون‌های اقتصاد مقاومتی به بحث و گفتگو پیرامون این موضوع پرداخته و اقدامات و برنامه‌های پیش بینی شده جهت تحقق اقتصاد مقاومتی را پیگیری نمایند. به عنوان پیش نیازهای اصلی پیاده‌سازی سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها می‌توانند از طریق انجام پایان نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی و نیز استفاده از ظرفیت‌های موجود در مراکز پژوهشی جهت انجام تحقیقات بنیادی، توسعه‌ای و کاربردی در زمینه اقتصاد مقاومتی، به غنای بیشتر این مبحث پرداخته و راهکارهایی اجرایی جهت تحقق اقتصاد مقاومتی در کشور ارائه نمایند (۸).

از آنجا که پیشرفت هر کشوری منوط به وجود دانشجویان، اساتید، دانشمندان، متخصصان و پژوهشگران متعهد در تمام زمینه‌های مورد نیاز کشور است (۱۱-۱۰) بنابراین در این مورد نیز دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها به عنوان نهاد زیربنایی و مبدأ تحولات جامعه باید پیشرو باشند.

گرچه اعمال تحریم از جمله تحریم‌های اقتصادی علیه کشورها بی سابقه نیست (۱۳-۱۲) اما وضعیت موجود در کشور ما و نحوه برخورد دیگر کشورها با ابزار اقتصاد شکل ویژه ای از شرایط را رغم زده که طرح موضوع اقتصاد مقاومتی را میتوان نوعی نوآوری با توجه به شرایط کنونی کشور دانست (۱۵-۱۴). تحت چنین شرایطی، فقدان پیشینه کاملاً مشابه و نو بودن آن در کشور سبب شده تا دسترسی به مطالعات پژوهشی مرتبط بسیار محدود و یا در مواردی غیرممکن گردد. هرچند تعداد قابل توجهی از مقالات غیر پژوهشی در مجلات عمومی، به این موضوع اختصاص یافته است.

یافته ها

پژوهشی و ۴۴ نشریه (۹۱/۰۵٪) علمی ترویجی بودند. دانشگاهها و پژوهشکدههای علوم اجتماعی با ۶۳ نشریه در رتبه اول و به دنبال آن دانشگاهها و پژوهشکدههای علوم ادبیات و زبانها، و مدیریت (به ترتیب هر یک با ۵۴ و ۴۸ عنوان مجله فارسی) در رتبههای دوم و سوم از نظر تعداد مجلات قرار گرفتند. در جدول ۱ اطلاعات بیشتر در این خصوص ارائه شده است.

در پژوهش حاضر با مراجعه به سایت دانشگاهها، دانشکدهها و پژوهشکدههای علوم انسانی کشور، مقالات و مجلات رشتهی علوم انسانی که دارای ۱۸ زیر شاخه با ۵۷۰ نشریه بود مورد بررسی قرار گرفت. البته تعدادی از مجلات به زبانهای عربی و انگلیسی بودند و یا در زمان بررسی سایت تعدادی از مجلات در دسترس نبوده که از مطالعه خارج شدند. در مجموع ۴۸۶ عنوان نشریه مورد بررسی قرار گرفتند که از این تعداد ۴۴۲ نشریه (۹۰/۹٪) دارای رتبه علمی

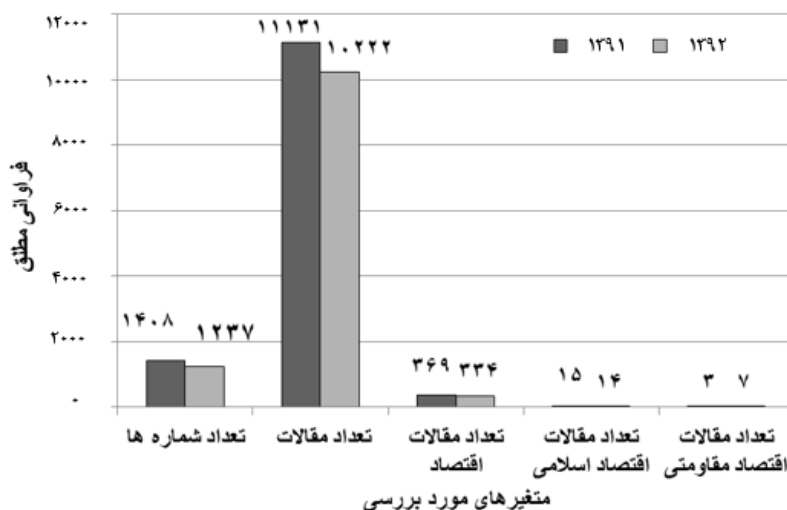
جدول ۱: توزیع فراوانی زیرشاخهها و مجلات علوم انسانی مورد بررسی طی سالهای ۹۲-۱۳۹۱

متغیرها				شاخههای علمی در مجلات مورد بررسی
نوع مجله		مرکز منتشر کننده مجله		
علمی ترویجی	علمی پژوهشی	پژوهشکدهها	دانشگاهها و دانشکدهها	
۱۱	۵۲	۳۲	۳۱	علوم اجتماعی
۲	۲۷	۱۲	۱۷	علوم اقتصاد
۱	۱۱	۳	۹	حسابداری
۱	۶	۳	۴	مالی
۷	۴۱	۱۸	۳۰	مدیریت
۴	۱۷	۹	۱۲	تاریخ
۱	۵۳	۱۱	۴۳	ادبیات و زبانها
۳	۳۱	۱۴	۲۰	علوم سیاسی
۳	۱۶	۸	۱۱	قرآن و حدیث
۲	۹	۵	۶	ادیان و عرفان
۰	۲۹	۱۳	۱۶	فلسفه و کلام
۳	۲۵	۵	۲۳	فقه و حقوق
۰	۴	۱	۳	اخلاق
۰	۳۰	۷	۲۳	روانشناسی
۳	۳۵	۲۰	۱۸	علوم تربیتی
۳	۸	۸	۳	کتابداری
۰	۱۸	۵	۱۳	تربیت بدنی
۰	۳۰	۵	۲۵	جغرافیا
۴۴	۴۴۲	۱۷۹	۳۰۷	مجموع

اسلامی و ۱۰ اثر (۰/۰۴٪) در رابطه با اقتصاد مقاومتی منتشر گردید.

بیشترین مقالات منتشره در زمینه اقتصاد و اقتصاد اسلامی (در حد نیم تا سه چهارم) متعلق به مجلات علوم اقتصاد و بیشترین مقالات اقتصاد مقاومتی (نیمی از آنها) توسط مجلات علوم سیاسی منتشر شده بود. جدول ۲ برای ارائه اطلاعات بیشتر در این خصوص اختصاص یافته است.

بررسی دو ساله مقالات منتشره از سوی مجلات علوم انسانی نشان داد که صرف نظر از کاهش فراوانی مطلق مجلات و مقالات منتشره طی سال ۱۳۹۲ نسبت به سال پیش از آن، تعداد مقالات منتشره در هر یک از حوزههای مورد بررسی بجز اقتصاد مقاومتی نیز با افت همراه بوده است. اطلاعات بیشتر در نمودار ۱ آمده است. از ۲۱۳۵۳ مقاله مورد بررسی طی سالهای ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، ۷۰۳ اثر (۳/۲۹٪) در ارتباط با اقتصاد، ۲۹ اثر (۰/۱٪) در مورد اقتصاد

نمودار ۱: توزیع فراوانی برخی متغیرهای مورد بررسی در مجلات علمی پژوهشی و علمی ترویجی علوم انسانی طی سالهای ۹۲-۱۳۹۱

جدول ۲: توزیع فراوانی مقالات واجد کلیدواژه‌های مورد بررسی در مجلات علمی پژوهشی و علمی ترویجی فارسی زبان به تفکیک رشته‌های علمی طی سالهای (۹۲-۱۳۹۱)

کلید واژه های مورد بررسی						علوم مورد بررسی
اقتصاد مقاومتی		اقتصاد اسلامی		اقتصاد		
فراوانی نسبی (%)	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی (%)	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی (%)	فراوانی مطلق	
۰	۰	۰	۰	۱۰/۲	۷۲	علوم اجتماعی
۴۰	۴	۸۲/۷۵	۲۴	۵۳/۹	۳۷۹	علوم اقتصاد
۰	۰	۰	۰	۱/۷	۱۲	حسابداری
۰	۰	۰	۰	۱/۸	۱۳	مالی
۰	۰	۶/۸۹	۲	۵/۲	۳۷	مدیریت
۰	۰	۰	۰	۳/۲	۲۳	تاریخ
۰	۰	۰	۰	۰/۲۸	۲	ادبیات و زبان ها
۵۰	۵	۰	۰	۷/۱	۵۰	علوم سیاسی
۱۰	۱	۰	۰	۰/۲۸	۲	قرآن و حدیث
۰	۰	۰	۰	۰/۲۸	۲	ادیان و عرفان
۰	۰	۳/۴۴	۱	۰/۲۸	۲	فلسفه و کلام
۰	۰	۰	۰	۲/۲	۱۶	فقه و حقوق
۰	۰	۰	۰	۰/۱۴	۱	اخلاق
۰	۰	۰	۰	۰	۰	روانشناسی
۰	۰	۶/۸۹	۲	۱/۱۴	۸	علوم تربیتی
۰	۰	۰	۰	۰/۷۱	۵	کتابداری
۰	۰	۰	۰	۰/۹۹	۷	تربیت بدنی
۰	۰	۰	۰	۱۰/۲	۷۲	جغرافیا
۱۰۰	۱۰	۱۰۰	۲۹	۱۰۰	۷۰۳	مجموع

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر که با هدف بررسی وضعیت انتشار مقالات علمی و تبیین وضعیت موجود پیرامون پژوهش‌های علمی در خصوص اقتصاد مقاومتی در مجلات فارسی زبان علوم انسانی به اجرا گذارده شد نشان داد که از ۲۱۳۵۳ مقاله مورد بررسی، تنها ۰/۰۴ درصد از مقالات در مورد موضوع اقتصاد مقاومتی بوده است. نظر به اینکه پرداختن به موضوع اقتصاد مقاومتی بعنوان یکی از موضوعات روز جامعه از وظایف اصلی مجلات علوم انسانی است و از طرفی مشکلات اقتصادی بر مسائل اجتماعی و سیاسی کشور از اثر چشمگیری برخوردارند، انتظار بر آن است که رشته‌های مختلف علوم انسانی بیش از وضعیت موجود به موضوع اقتصاد مقاومتی پرداخته باشند. به عقیده تصمیم سازان کلان و ملی، کشور ما در زمینه علوم انسانی احتیاج به تحقیق و نوآوری دارد تا از این طریق به جنبه‌های نو در علوم اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و دیگر بخش‌های اساسی علوم انسانی پرداخته شود و در ادامه بتوان به تولید و فرآوری در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی رسید (۱۸) که صد البته در این مورد اساتید حوزه و دانشگاه‌ها و پژوهشگران می‌توانند با جستجو و تفحص نقش بسیار اثرگذاری ایفا کنند.

بر پایه یافته‌های تیرگر و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان ضرورت آموزش اقتصاد مقاومتی در بخش بهداشت و درمان، تقریباً نیمی از پرسنل یک دانشگاه علوم پزشکی با مفهوم اقتصاد مقاومتی آشنایی داشته و به همین میزان اقداماتی را در ارتباط با اقتصاد مقاومتی بکار بسته بودند (۱۹). همچنین در پژوهش دیگری نشان داده شد که از مجموع بیش از سیصد استاد یک دانشگاه علوم پزشکی که پرسشنامه اقتصاد مقاومتی در اختیارشان قرار گرفت، تنها ۴۷ نفر در مطالعه مشارکت کردند. از میان عده اخیر، ۴۳ تن از اساتید (بیش از ۹۰٪ از شرکت کنندگان) واژه «اقتصاد مقاومتی» را شنیده، اما ۲۸ نفر (۶۰٪) با مصادیق آن آشنایی داشته و تنها ۲۱ نفر شاهد اقدامی در ارتباط با اقتصاد مقاومتی در دانشگاه بوده‌اند. پرسش از اساتید در ارتباط با موضوعاتی چون احساس مسئولیت، تمایل به مشارکت، و اظهار ضرورت در برگزاری کارگاه‌های آموزشی پیرامون اقتصاد مقاومتی نشان داد که نسبتی بیش از ۷۵٪ از آنان به این سوال پاسخ مثبت دادند. وضعیت اخیر را می‌توان به منزله نوعی آمادگی در جهت مشارکت در حل مشکلات روز کشور و روحیه خدمتگذاری همچون دیگر آحاد جامعه تفسیر کرد (۲۰) که البته به دلیل نقصان آگاهی مانع از مشارکت وسیع و کسب نتایج درخور گردیده است. همچنین در پژوهش دیگری توسط تیرگر و همکاران در رابطه با بررسی آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان نشان داده شد که از مجموع ۲۵۰ دانشجوی مورد بررسی ۶۰٪ دانشجویان با مقوله اقتصاد مقاومتی آشنا، اما تنها ۹٪ از آنان اقداماتی را در این راستا انجام داده بودند. پژوهش مذکور نشان داد نقصان‌های موجود در آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان علوم

پزشکی گویای این ضرورت است که دانشگاه‌ها باید برنامه‌های مشخصی را با توجه به شرایط جدید اقتصادی و تحریم‌ها تدوین، و ضمن ارتقا آگاهی دانشجویان نسبت به جلب مشارکت آنها در موضوعات اجتماعی اقدام نمایند (۲۱). گفتنی است که از میان کلیه مقالات منتشره طی دو سال ۹۲-۱۳۹۱، ۰/۱٪ مقالات با موضوع اقتصاد اسلامی منتشر شد. بر پایه نظر متخصصان، اقتصاد مقاومتی نسخه معاصر اقتصاد اسلامی است (۲۲) و با این اوصاف، تنها پژوهش‌هایی که با عنوان اقتصاد مقاومتی یا اقتصاد اسلامی صورت پذیرد را می‌توان پژوهشی در راستای اقتصاد مقاومتی برشمرد. هر چند به عقیده برخی، بررسی مسائل اقتصادی از جمله اقتصاد مقاومتی بیشتر در حوزه مطالعات علوم اقتصاد جای می‌گیرد اما به عقیده بسیاری از متخصصین تمامی آحاد جامعه به خصوص دانشگاهیان با هر تخصصی و از هر گروهی باید وظیفه‌ی خویش را در تعلیم و ترویج فرهنگ اقتصاد مقاومتی ایفا نمایند. بنابراین کلیه اساتید و دانشجویان و پژوهشگران در حیطه‌های مختلف علوم بخصوص علوم اجتماعی، اقتصادی و سیاسی باید در این حوزه فعالیت نموده و با اتخاذ تدابیر متنوع به نوبه خود در پی تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در جامعه باشند.

در نهایت کاستی‌های مشاهده شده به واسطه نتایج این پژوهش گویای آن است که باید با اعمال تغییراتی در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری نشریات وابسته به دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌های علوم انسانی بر نقش کمی و کیفی این مجلات در خصوص پرداختن به موضوع اقتصاد مقاومتی افزود. در این راستا پیشنهادات زیر قابل طرح می‌باشند:

۱. اتخاذ سیاست‌هایی جهت در اولویت قرار دادن مقالات مربوط به موضوعات روز کشور از جمله سیاست‌های اقتصاد مقاومتی
۲. اهمیت بیشتر به مقالات حاصل تحقیقات پژوهشی اصیل در این مورد
۳. تلاش جهت نمایه شدن مجلات و مقالات با موضوع اقتصاد مقاومتی در اندکس‌های معتبری چون ISC که می‌تواند توجه بسیاری از محققین داخلی را برای ارسال مقالات با کیفیت بالاتر در این خصوص به مجلات وابسته به دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌های علوم انسانی معطوف نماید که خود با طی یک حلقه به هم پیوسته سبب ارتقای روزافزون کیفیت مقالات و به دنبال آن اقبال بیشتر مخاطبان و پژوهشگران از موضوع اقتصاد مقاومتی گردد.

تشکر و قدردانی

مولفین مراتب قدردانی خود را از اعضاء کمیته تحقیقات دانشجویی، و معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی بابل به واسطه حمایت مالی جهت انجام پژوهش حاضر (طرح ۹۳۳۷۹۲۴) اعلام می‌دارند.

References

1. Borghei A, Rabie M, Ester Abadi S, Abtahi A. Structure of Medical Dissertations in Golestan University of Medical Sciences (1996 to 2005). *Strides Dev Med Educ* 2008; 4(2): 108-115. [In Persian]
2. Osareh F, Farajpahlou A, Siamaki S. Knowledge and Information Science Research in Iran: A content analysis. *Babol Uni of Med Sciences, Caspian Journal of Scientometrics* 2014; 1(2): 7-13. [In Persian]
3. Fereshtehnejad SM, Motevalian SA, Moradi Lakeh M, Aghili S, Shafiee Sabet A. Comparison of the qualitative and quantitative indexes of scientific medical journals affiliated to Iran University of Medical Sciences with Iranian Exemplary Medical Journals during 2008-2010. *Iran University of medical sciences* 2010; 17(77): 40-54. [In Persian]
4. Mirmoezi S H. Resistive economy and its requirements. *Islamic economy* 2012; 12(47): 49-76. [In Persian]
5. Saboktakin Gh, Jafari A, Jafari H. A study about Social Factors Influencing on Student tendency to a special life style according resistive economy: A Case Study among Students in Karaj. *National Conference on the role of lifestyle in resistive economy* 2013, 1-6. [In Persian]
6. Tirgar A, Aghalari Z. Resistive economics in higher education centers with a glance on web sites. *Radio* 2014; 83:108-112. [In Persian]
7. Feshari M, Pourghafar J. A survey and explanation of resistive economy pattern in the Iran economy. *Economic Journal* 2014; 14(5, 6):29-40. [In Persian]
8. Ferdowsi University of Mashhad, Resistive Economy and role of universities in its realization. *Internal publication, Ferdowsi University of Mashhad* 2014; 53. [Persian]
9. Tirgar A, Aghalari Z, Nouri L. A research on resistive economy among university staff. *Maaref* 2013; 22: 38-39. [In Persian]
10. Kahzadi A. The role of education in management and human resource management. *The second conference of pioneers of progress. Tehran* 2012; 297. [In Persian]
11. Amiri H. Criticizing of the higher education. *The second conference of pioneers of progress, Tehran* 2012; 217. [In Persian]
12. Rabiei E, Ahmadian P. The Effects of Economic Sanctions on Target Countries over Time through Mathematical Models and Decision Making. *The Open Access Journal of Resistive Economics (OAJRE)/ 2014; 5(29-35) Published Online December 14*
13. Akbarpour Roshan N, Abbasi M. The Impact of the US Economic Sanctions on Health in Cuba. *The Open Access Journal of Resistive Economics (OAJRE)/ 2014; 5(29-35), Published Online December 14.*
14. Rezaei Dolatabadi H, Shiravi khozani A. Analysis of the Impact of Ethnocentric and Resistive Economy on Sustainable Competitive Advantage (Case Study: Automotive Parts Manufacturing Companies). *The Open Access Journal of Resistive Economics (OAJRE)/ 2345-4954/ 2015; 8(53): Published Online July 20.*
15. Kahrazeh S, Nikpour N. Effects of International Sanctions on Exports in Iran with an Approach to Business Attraction. *The Open Access Journal of Resistive Economics (OAJRE) /2345-4954/ 2015; 7(43-49): Published Online May 2.*

16. Tirgar A, Yaminfirooz M, Dehghan Z. Qualitative evaluation of research activities using the same keywords. Babol Uni of Med Sciences Caspian Journal of Scientometrics 2014; 1(1): 13-18. [In Persian]
17. Noroozi chakoli A. Introduction to Scientometric. The Organization for Researching and Composing University Textbooks in the Humanities (SAMT). Tehran. 2011, 93.
18. Naej Haghighi A, Salarian SH. The role of culture in international marketing, relying on Resistive Economy. The Open Access Journal of Resistive Economics (OAJRE)/ 2014; 5(29-35): Published Online December 14.
19. Tirgar A, Aghalari Z, Taghipour Darzi F. The necessity of resistive economy training in ministry of health and medical education. The 4th National Student Conference on Iran Economy 2013 April, 22, Babolsar, Iran. [In Persian]
20. Tirgar A, Soltanpour N, Jahanian Z, Amozadeh S. A survey on resistive economy among faculty members. Maaref 2013; 100: 12-14. [In Persian]
21. Tirgar A, Aghalari Z, Rabiei SM. The importance of social issues in medical sciences education. Biannual J of Med Edu; Education development center, Babol Uni of Med Sci; 3(1); Autumn & Winter 2014-2015. [In Persian]
22. Abdolmaleki H. Resistive economy and its similar concepts in the world economy. Porseman 2014; 138-139: 24-25. [In Persian]

Assessing scientific outputs of Human Sciences Journals regarding resistive economy

Received: 19 Aug. 2015

Accepted: 12 Oct. 2015

Tirgar A (PhD)^{1*}

Aghalari Z (BSc)²

1. Social Determinants of Health Research Center, Health Research Institute, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran.
2. Research Committee, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran.

Corresponding Author:

Tirgar A

Social Determinants of Health Research Center, Health Research Institute, Babol University of Medical Sciences, Ganj Afroz Avenue, Babol, Iran.

Email:

aramtirgar@yahoo.com

Abstract

Background and aim: Scientific journals can be considered as a symbol of scientific life of every science such as Human Sciences. According to the current state of the country, paying special attention to economic issues, especially the resistive economy among journals related to human sciences indicates direct or indirect interest in the subject. The aim of this study was to assess the publication of articles regarding resistive economy among Human Sciences Journals.

Material and methods: This cross-sectional study was conducted on all Persian Human Sciences Journals using scientometric method during two years (2012-2013). Titles, abstracts and keywords of all articles were reviewed in terms of words such as economy, Islamic economy and resistive economy. The data were collected by means of a tailor-made data collection sheet and were analyzed using descriptive statistics and chi-square test (χ^2).

Findings: The outcome extracted from 21353 articles of 486 journals published by Universities, faculties and research institutes (during 2012-2013) showed that the mentioned words were used in 703 scientific works (in 3.29% of articles). Twenty nine (nearly 0.1%) and 10 (0.04%) scientific works were related to Islamic economy and resistive economy, respectively. Journals of economics had the highest percent of related articles regarding economy and Islamic economy, and journals of politics had the highest percentage of articles about resistive economy.

Conclusion: According to the importance of scientific explanation of resistive economy in the current state of our country, the more role-playing of human sciences specialists, especially "economics' scientists" is necessary. Thus paying attention to encourage the lecturers and students to study and research on policies and purposes of resistive economy is strongly recommended.

Keywords: Resistive economy, Scientometric, Articles, Human Sciences Journals